

Warszawa, dnia 8 stycznia 2013 r.

WD.5133.2.1.2013

**PREZYDENCI, BURMISTRZOWIE ORAZ WÓJTOWIE
MIAST I GMIN WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO**

Szanowni Państwo,

Formułując przed dwoma laty pismo informujące o wprowadzeniu nowej formy ochrony zabytków poprzez uwzględnienie jej – obok, jak dotychczas, ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego - także w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy oraz decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej (linii kolejowej/ lotniska użytku publicznego) Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków podkreślił szczególny charakter gminnej ewidencji zabytków (vide pismo z dnia 14 lipca 2010 roku, sygn. WD.0713-3/1/10). W odróżnieniu od wojewódzkiej ewidencji, która nie przekłada się w bezpośredni sposób na nałożenie prawnej ochrony konserwatorskiej, przepisy prawa – a w szczególności budowlanego - odwołują się do zbioru gminnej ewidencji, prowadzonego przez samorządy w formie zbioru kart adresowych.

Obecnie wskazuję ponownie, iż w art. 6 ust. 2 w związku z art. 7 ustawy z dnia 18 marca 2010 roku o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz zmianie niektórych innych ustaw przewidziano dwuletni termin na założenie gminnych ewidencji zabytków (tj. do dnia 5 grudnia 2012 roku). Przekroczenie tego terminu nie oznacza jednakże ustania powyższego zobowiązania. Przy czym należy pamiętać, że do czasu faktycznego założenia gminnej ewidencji zasób zabytków określa wyłącznie organ konserwatorski, o ile samorząd danej gminy nie uczestniczył aktywnie w tworzeniu wykazu zabytków przewidzianych do włączenia gminnej ewidencji zabytków. Umieszczenie zabytku we wspomnianym wykazie - obok obiektów chronionych niezależnie, z mocy decyzji wpisującej zabytek do rejestru zabytków - skutkuje koniecznością przeprowadzenia dodatkowego postępowania administracyjnego w odniesieniu do tegoż zabytku w celu uzyskania wiążącego stanowiska wojewódzkiego konserwatora zabytków. Dotyczy to także zabytków planowanych do włączenia do wojewódzkiej ewidencji zabytków (vide art. 8).

Jak zaznaczono prowadzenie ewidencji nie podlega ograniczeniom czasowym, gdyż obie – wojewódzka i gminna - mają niezbywalny otwarty charakter, a tym samym dwu i trzyletni termin przewidziany w nowelizacji jest jedynie terminem instruktażowym. Zaznaczam jednakże, że zgodnie ze stanowiskiem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (wyrażonym w piśmie z dnia 18 grudnia 2012 roku) zarówno założenie gminnej ewidencji, jak i wprowadzenie zmian w tejże, oznacza dla organu gminy konieczność wydawania stosownych zarządzeń. I aczkolwiek, przepisy prawa nie przewidują *expressis verbis* obowiązku informowania właścicieli i posiadaczy zabytków o ujęciu go w gminnej ewidencji zabytków, fakt włączenia do tejże powinien być podany do publicznej wiadomości w sposób przyjęty w danej gminie. Oznacza to spełnienie zasady informowania obywateli o działaniach organów, które mają wpływ na ich prawa i obowiązki, a zwłaszcza skutkują ograniczeniami praw. Zgodnie bowiem z art. 53 ust. 4 pkt. 2 oraz art. 60 ust. 1 ustawy z dnia 23 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, a także decyzje o warunkach zabudowy, wydaje się w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków w odniesieniu do obszarów i obiektów objętych formami ochrony zabytków. Przepis art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. prawo budowlane stanowi natomiast, że w stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów niewpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków, pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego wydaje właściwy organ w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, we wspomnianym piśmie, zaleca następujące zasady prowadzenia gminnej ewidencji zabytków:

I etap – opracowanie karty adresowej zabytku, wyczerpująco i zgodnie ze stanem faktycznym;

II etap – współdziałanie z wojewódzkim konserwatorem zabytków, zakończone zajęciem stanowiska przez ten organ w formie pisma urzędowego; etap ten nie dotyczy zabytków, które w gminnej ewidencji mają znaleźć się obligatoryjnie (vide wykaz zabytków nieruchomości, w tym stanowisk archeologicznych, wpisanych do rejestru zabytków oraz włączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków podany do publicznej wiadomości poprzez stronę internetową MWKZ) lecz dotyczy innych zabytków nieruchomości wyznaczonych przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków; należy też podkreślić, iż zmiany ustalone w toku weryfikacji obiektów umieszczonych w wykazie wymagają pisemnego stanowiska wojewódzkiego konserwatora zabytków;

III etap – sprawdzenie przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta danych zawartych w karcie adresowej;

IV etap – wydanie przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta zarządzenia o włączeniu karty adresowej zabytku do gminnej ewidencji zabytków; etap ten oraz etap III dotyczą także zabytków, których karty włącza się obligatoryjnie.

W uzupełnieniu powyższych wskazań należy pamiętać, iż zbiór wojewódzkich kart ewidencyjnych systematycznie powiększa się (vide wykaz obiektów planowane do włączenia do wojewódzkiej ewidencji na stronie internetowej MWKZ), a jednocześnie część dokumentacji zyskuje walor wyłącznie archiwalny, gdyż wartości zabytkowe nie są niezmienne i mogą ulec znacznemu zmniejszeniu lub zostać utracone wraz z całkowitym zniszczeniem zabytku, jak i podważone wskutek nowych ustaleń naukowych. Tym samym, obowiązek umieszczenia zabytku włączonego do wojewódzkiej ewidencji zabytków w ewidencji gminnej winien być weryfikowany bieżącymi ustaleniami.

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTEKÓW

Rafał Nadolny

Otrzymują:

- 1/ Prezydenci Miast Województwa Mazowieckiego
  - 3/ Burmistrzowie i Wójtowie Miast i Gmin Województwa Mazowieckiego
  - 4/ 5 X WUOZ a/a (WD, WN, WK, WA, IP)
- Do wiadomości:
- 5/ Wojewoda Mazowiecki
  - 6/ Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego
  - 7/ Dyrektor Departamentu Ochrony Zabytków
  - 8/ Marszałek Województwa Mazowieckiego
  - 9/ Starostowie Powiatów Województwa Mazowieckiego